

Ένα ασυνήθιστο τέλος

Ιούνιος 2022

Όπως αναφέρθηκε και στην εισαγωγή, η αυτόνομη ανθελληνική ομάδα blackbox έφτασε στο τέλος της. Αυτό το κείμενο πρόκειται να εξηγήσει τις πολιτικές και οργανωτικές αλλαγές στις οποίες οδηγηθήκαμε, αλλά όχι μόνο. Δεν μιλάμε αποκλειστικά για την σύντομη ιστορία καμιάς δεκάδας ανθρώπων που προσπάθησαν να κάνουν αντιφασισμό τα τελευταία τρία χρόνια στη Θεσσαλονίκη, αυτή είναι μόνο η κεντρική αφηγηματική γραμμή. Θα συσχετίσουμε την πορεία μας με τη γενεαλογία του ανθελληνικού αντιφασισμού και την εξέλιξη του, με φόντο την ιστορία της εργατικής αυτονομίας και του αναρχικού χώρου, στην Ελλάδα, τα τελευταία 20 χρόνια. Όλα αυτά προφανώς δεν είναι ξεκομμένα από το τι συνέβαινε στην χώρα και τον πλανήτη αυτά τα χρόνια: αντιπαγκοσμιοποίηση, κρίση, αντιμνημόνιο, Χρυσή Αυγή στη βουλή, ΣΥΡΙΖΑ στην εξουσία, covid-19 και μεταμοντέρνα διακομματική χούντα.

Η πρόσφατη ιστορία της ελληνικής κοινωνίας εξηγεί πολλές εξελίξεις στην ιστορία της αριστεράς, του αναρχικού χώρου και των antifa ομάδων. Αυτά, με την σειρά τους, είχαν καθοριστική επίδραση στο τι κάναμε και εμείς στο μικρο-επίπεδο της Θεσσαλονίκης. Όμως, το βλέμμα οφείλει να είναι στραμμένο προς τη μεγάλη εικόνα. Μέσα σε αυτά τα γεγονότα είναι που συγκροτήσαμε την αντίληψη μας και, πιθανότατα, το ίδιο ισχύει για όποια διαβάζει αυτό το κείμενο. Αυτή η ιστορική πραγματικότητα, που πλέον έχει φτάσει να μυρίζει μπαρούτι σε κάθε γωνιά του πλανήτη καθορίζει, εκ νέου, τους τρόπους ύπαρξης της τάξης μας σε αυτό τον κόσμο και, συνεπώς, τους τρόπους που βαδίζουν τα οργανωμένα της κομμάτια.

Όποιο στιγμιότυπο του παρελθόντος αναφέρουμε, από το πιο μικρό έως το πιο συνταρακτικό, φιλοδοξούμε να σχηματίσει έναν αστερισμό με τα γεγονότα που συμβαίνουν την στιγμή που μιλάμε, τέτοιο που να φανεί χρήσιμο σε μια πολιτική οργάνωση που κοιτά προς το μέλλον. Έχουμε ανάγκη τέτοιους αστερισμούς καθώς, αν και δεν έχουμε μαντικές ικανότητες, είναι ολοφάνερο πως τα κράτη έχουν φροντίσει αυτό το μέλλον να είναι εγγυημένα τρομακτικό. Οπότε ας το πάρουμε από την αρχή.

“Μην προκαλείτε τον ελληνικό λαό...”¹

Το blackbox εμφανίστηκε δημόσια το 2020 με αιχμή τον “ανθελληνικό αντιφασισμό”. Αυτό το επίθετο δίπλα στον αντιφασισμό δεν είναι ούτε τυχαίο, ούτε μας ήρθε με παρθενογένεση. Τα περιεχόμενα της ανθελληνικής άποψης οφείλονται, σχεδόν αποκλειστικά, στους συντρόφους και τις συντρόφισσες που αποτέλεσαν την ομάδα Terminal 119 στην Θεσσαλονίκη (2005-2013) και, έπειτα, την ομάδα Antifa Negative και το περιοδικό 151 στην Αθήνα (2012-). Το blackbox συγκροτήθηκε πάνω σε αυτά τα περιεχόμενα από ανθρώπους που αποκόπηκαν από τον αναρχικό χώρο, έχοντας μια σχέση χρόνων με τις παραπάνω ομάδες. Επομένως, από τη συζήτηση για τη διαδρομή των απόψεων μας δεν μπορεί να λείπει η εξέταση του πως εξελίχθηκε, πολιτικά και οργανωτικά, το ανθελληνικό μόρφωμα στη δεκαπενταετή ιστορία του².

Το Terminal 119 ξεκίνησε τη δράση του στα μέσα της δεκαετίας των 00’s, φέρνοντας στο προσκήνιο ζητήματα που ήταν άορατα στη δημόσια σφαίρα, ζητήματα που η κυρίαρχη αριστερή πολιτική της εποχής χαρακτήριζε ως “δευτερεύοντα”. Μίλησε επίμονα για την πατριαρχία, την ομοφοβία, την κουλτούρα του βιασμού³, την ισλαμοφοβία και τον αντισημιτισμό⁴ ως δομικά στοιχεία της ελληνικής κοινωνίας.

Χωρίς να σταθούμε με λεπτομέρεια στις διατυπωμένες απόψεις της ομάδας, καταλαβαίνουμε ότι η επίμονη ανάδειξη των παραπάνω ζητημάτων είναι έντονα εμπειρική. Η δεκαετία των 00’s ήταν η δεκαετία στην οποία ο εθνικός κορμός αποχαλινώθηκε (βλ. eufo 2004, αντιαλβανικό πογκρόμ, κλπ). Μέσα από τις αντιλήψεις της αριστεράς (και της αναρχικής ουράς της) ήταν η δεκαετία της αντι-παγκοσμιοποίησης, δηλαδή η περίοδος που η αριστερά μιλούσε για “υπερεθνικές ελίτ”, “μαρασμό του έθνους-κράτους” κλπ. Ήταν η δεκαετία του “στην Ελλάδα δεν υπάρχει ρατσισμός και αντισημιτισμός”, του “η Ελλάδα είναι εξαρτημένη και πiónι των Αμερικάνων”, του “οι μετανάστες είναι πρόβλημα”⁵.

Είναι μια εποχή ακατανόητη για όποιον πολιτικοποιήθηκε στην επόμενη δεκαετία, που η πολιτική ορθότητα έχει γίνει η μητρική γλώσσα της αριστεράς. Όσες γεννήθηκαν στα late 80’s - early 90’s και ζήσανε την πολιτική των 00’s, ξέρουν πως η λέξη “φεμινισμός” αρκούσε για να ξεσπάσει τρελή καζούρα στους

1. Terminal 119 & Café Morgenland, Μην προκαλείτε τον ελληνικό λαό..., 13/08/2006. Τίτλος κειμένου που μιλάει για την βεβήλωση του μνημείου του Ολοκαυτώματος στην Θεσσαλονίκη από το ΚΚΕ, και μια σειρά αριστερών αντισημιτικών ενεργειών εν μέσω της ένοπλης σύρραξης Ισραήλ-Χεζμπολάχ το 2006 στο Λίβανο.

2. Μια πιο αναλυτική γενεαλογία και αυτοκριτική των ανθελληνικών ομάδων μπορεί να βρει κανείς στην σειρά κειμένων: Περιοδικό 151, Το πρόβλημα/Η κρίση/Η μέθοδος - ποιος αντιφασισμός; (με αφορμή τα τέσσερα χρόνια του περιοδικού...), τεύχη 15-17.

3. Terminal 119, (2008), τεύχος 3 - ενάντια στην κουλτούρα του βιασμού.

4. Terminal 119, (2007), τεύχος 2 - περί αντισημιτισμού και ρατσισμού ... και πάλι.

5. Φυσικά, η αριστερά δεν είχε τον απόλυτο μονόλογο εκείνα τα χρόνια. Οφείλουμε να αναγνωρίσουμε πως η συστηματική κριτική του πατριωτισμού, του ρατσισμού και του αντι-αμερικανισμού στα 90’s και 00’s είναι έργο των ομάδων της Εργατικής Αυτονομίας: δηλαδή των μητροπολιτικών συμβουλίων αυτόνομων, της Federaction, των πρώτων antifa ομάδων. Ενδεικτικά, αναφέρουμε την έκδοση: Λέσχη Κατασκόπων του 21ου αιώνα, (2001), Περί της (ανομολόγητης) καταγωγής των ρατσιστικών ιδεωδών της ελληνικής κοινωνίας και περί της (ομολογημένης) χρησιμότητάς τους.

αριστερούς κύκλους και τα αντιεξουσιαστικά στέκια⁶. Τότε, ήταν κομπλέ να κυκλοφορεί η εφημερίδα του NAP με τίτλο “Οι εβραίοι δολοφόνοι πρέπει να πληρώσουν”⁷ και, δύο μέρες μετά, το ΚΚΕ να κάνει διαμαρτυρία στα γραφεία της Ισραηλιτικής Κοινότητας Θεσσαλονίκης, κρατώντας εξάκτινα αστέρια στα χέρια⁸.

Το υποκείμενο αναφοράς της αριστεράς ήταν ο “λαός” ή, αλλιώς, η “κοινωνία” (και αυτό είναι κάτι που παραμένει अपαράλλαχτο μέχρι σήμερα). Είναι αυτό το διαταξικό υποκείμενο που περιγράφει από εργάτες μέχρι μικρά αφεντικά, που σίγουρα δεν περιγράφει γυναίκες, gay, τρανς, μετανάστες, ρομά, εβραίους, μουσουλμάνους και πάει λέγοντας. Πρόκειται για μια δήθεν ταξική ανάλυση, που περιγράφει φιγούρες από τα ανώτερα στρώματα της εργατικής τάξης (στην καλύτερη περίπτωση) και κατά βάση τη μικροαστική τάξη. Ο “λαός” ήταν και είναι ένα καμουφλαρισμένο συνώνυμο του εθνικού κορμού. Η αριστερά εκπροσωπούσε ένα κομμάτι αυτού του εθνικού κορμού στα χρόνια της απόλυτης αλαζονίας του.

Η πολιτική του Terminal 119 απαντούσε σε αυτά τα εμπειρικά δεδομένα με ένα άμεσο τρόπο: καταγγελία αποκλειστικά του ελληνικού κράτους και του ελληνικού ρατσισμού (και όχι γενικολογίες ενάντια σε όλα τα κράτη), κριτική του Αγίου Υποκειμένου του ελληνικού λαού/κοινωνίας, κριτική της πατριαρχίας και των ανδρών, κριτική της αριστεράς. Περιέγραψε το κοινωνικό σύνολο ως ένα βόθρο, βάζοντας μπρος το προβοκάρισμα του ελληνικού λαού και την ανάδειξη των αόρατων σχέσεων εξουσίας.

Ενώ όμως η ανάγκη να αναδειχθεί ο ρατσισμός και η πατριαρχία ήταν εμπειρικά αδιάψευστη, η προσπάθεια της ομάδας να ερμηνεύσει τα παραπάνω θέματα θεωρητικά και να βρει έναν συνολικότερο τρόπο κατανόησης του κόσμου, είχε κάποια προβλήματα. Η χρήση θεωρητικών σχημάτων ήταν ρευστή (από τον Κ. Καστοριάδη μέχρι μεταμοντέρνες φεμινίστριες) ψάχνοντας, με πείσμα, να αποδομήσει τις “μεγάλες αφηγήσεις”, να περιγράψει την από-τα-κάτω λειτουργία του ρατσισμού κ.λπ. Η επίμονη κριτική της αριστερής λαϊκιστικής ανάλυσης οδήγησε το Terminal 119 στο να βλέπει τον κόσμο, κυρίως, μέσα από το μικρο-επίπεδο, χωρίς να λαμβάνει υπόψη, όσο θα έπρεπε, την κρατική οργάνωση των σχέσεων εξουσίας και την ταξική διαίρεση της κοινωνίας.

Ανθελληνικός αντιφασισμός στα χρόνια της κρίσης

Εν τω μεταξύ, η ελληνική κοινωνία είχε μπει στην ταχεία διαδικασία μετάλλαξης που λέγεται οικονομική κρίση. Μάλιστα, μπήκε σε αυτή την κρίση έχοντας μόλις βγει από μια πρωτοφανή εξέγερση της πολυεθνικής προλεταριακής νεολαίας το Δεκέμβριο του 2008, η οποία τύλιξε στις φλόγες όλη τη χώρα.

6. Οφείλουμε επίσης να αναγνωρίσουμε ως μειοψηφικές εξαιρέσεις εκείνη την εποχή, που έθεταν κεντρικά τα θέματα φύλου και σεξουαλικότητας, τις ομάδες “Εκφυλες” και “Μωβ Καφενείο” στη Θεσσαλονίκη, και το περιοδικό “QV” στην Αθήνα.

7. Πριν, εξώφυλλο, 06/08/2006.

8. Ριζοσπάστης, Δύναμη μας η αλληλεγγύη και η κοινή πάλη, 09/08/2006.

Μέσα σε μια πενταετία συνέβησαν τεκτονικές αλλαγές: ένα μεγάλο κομμάτι της ελληνικής κοινωνίας προλεταριοποιήθηκε βίαια· το πολιτικό σύστημα της χώρας αποσταθεροποιήθηκε, και ανέλαβαν την κυβέρνηση τεχνοκράτες μετά από ένα διακομματικό πραξικόπημα⁹· η Χρυσή Αυγή μπήκε στη βουλή και βγήκε παγανιά για πογκρόμ στα πεζοδρόμια· νέες ομάδες αστυνόμευσης ανέλαβαν τον έλεγχο μιας no future γενιάς, δηλαδή ανέλαβαν να την δείρουν, να την συλλάβουν, να βοηθήσουν τους φασίστες να της επιτεθούν, και να υπερασπιστούν τα συμφέροντα της μαφίας στις γειτονιές μας¹⁰. Το ελληνικό κράτος, ανεπίσημα χρεοκοπημένο και μέσα σε ένα πλαίσιο διεθνούς πολεμικής ανάφλεξης, επέλεξε να ανεβάσει την ένταση της εξωτερικής του πολιτικής στα Βαλκάνια, στο Αιγαίο και στην Ανατολική Μεσόγειο. Προσπάθησε, με επιθετικό τρόπο, να βελτιώσει την γεωπολιτική του δύναμη και να βρει διέξοδο από την κρίση του στραμμένο προς το εξωτερικό. Κάτι τέτοιο, φυσικά, απαιτούσε την επιβολή της εθνικής ενότητας και του милитарισμού στο εσωτερικό.

Η αριστερά πέρασε επίσης από μια διαδικασία μετάλλαξης. Βρέθηκε στις πλατείες των Αγανακτισμένων μαζί με την ακροδεξιά να μουτζώνουν παρέα την βουλή. Παρουσίασε την ταξική επίθεση που δεχόταν η εργατική τάξη ως μια εθνική υπόθεση, στήνοντας το “μέτωπο ενάντια στο μνημόνιο”, τον αντι-γερμανισμό και το λοιπό κιτσαριό της περιόδου. Το αποκορύφωμα είναι πως έφτασε να αναλάβει την εξουσία το 2015, σαρώνοντας οτιδήποτε υπήρχε προηγουμένως ως “κίνημα”¹¹: βολεύοντας ημέτερους σε ακαδημαϊκές θέσεις και ΜΚΟ, διαμεσολαβώντας κάθε μορφής “αγώνα” και στέλνοντας τους μπάτσους σε όσους δεν ήταν πολύ πρόθυμοι για τα παραπάνω.

Ο ανθελληνικός αντιφασισμός βρέθηκε μπροστά σε σαρωτικά νέα δεδομένα. Το Antifa Negative και το περιοδικό 151 σταδιακά αντιλαμβάνονται ότι η ανάδειξη των “μερικών ζητημάτων”, η πολιτική της ταυτότητας και η διαθεματικότητα δεν μπορούν ούτε να περιγράψουν τον κόσμο επαρκώς, ούτε να αποτελέσουν πυξίδα αντικρατικής πολιτικής¹¹.

Σε μια εποχή που το καπιταλιστικό κράτος γίνεται όλο και περισσότερο ο συνεκτικός ιστός της κοινωνίας - ο γενικός διαμεσολαβητής όλων των σχέσεων - είναι παραπλανητικό να θεωρείς την τάξη, το έθνος και το φύλο ως σχετικά αυτόνομες δομές εξουσίας. Σε όλες τις πυκνές ιστορικές εξελίξεις που αναφέραμε υπάρχει ένας πρωταγωνιστής, το ελληνικό κράτος, κι ένα κεντρικό σενάριο, η προσπάθεια του να ανταπεξέλθει στην κρίση. Η διαθεματικότητα δεν μπορεί να δει τη ραχοκοκαλιά της πραγματικότητας, την αντιλαμβάνεται ως ανεξάρτητα φαινόμενα που αθροίζονται, έτσι ενέχει ορισμένους κινδύνους. Κινδυνεύεις τόσο να μην καταλάβεις τι διάολο γίνεται γύρω σου - δηλαδή να έχεις μια

9. Για τις νεαρές αναγνώστριες που δεν πρόλαβαν αυτά τα μεγαλεία, μπορείτε να δείτε απλά το λήμμα του wikipedia “Κυβέρνηση Παπαδήμου”.

10. Η διαδικασία αυτή περιγράφεται πολύ καλά στην μπροσούρα: *Autonome Antifa, Επιτροπές κατοίκων – Κατάδυση στο μέλλον του ελληνικού φασισμού*, 2012.

11. Μια εκτενής αυτοκριτική και η σαφής αποστασιοποίηση της ομάδας από την διαθεματικότητα και την πολιτική της ταυτότητας αποτυπώθηκε στην έκδοση: *Fight Back, Εθνος, φύλο και γυναικεία ζητήματα στην Ελλάδα (1880-1949)*, 2017.

συλλογική άποψη για την πραγματικότητα που να βγάζει νόημα - όσο και να αφομοιωθεί από το κράτος, αφού πρώτα οχυρωθεί πίσω από μια συγκεκριμένη ταυτότητα που του θέτει αιτήματα. Αντ' αυτού, χρειάζεται μια ανάλυση που παίρνει την πραγματικότητα ως ενοποιημένη με διαχειριστή το κράτος, μια ανάλυση ταξική και αντικρατική.

Οι μεταλλάξεις στο πολιτικό περιεχόμενο του Antifa Negative ήταν φυσικά σε άμεση σχέση με τις οργανωτικές του μεταλλάξεις: οργανωτική απαγκίστρωση από την αριστερά και τον αναρχικό χώρο, ένταξη σε ένα συλλογικό σώμα αυτόνομων ομάδων και antifa πυρήνων που πρόσφατα ονομάστηκε Athens Antifa.

Οι αιρετικές αναρχικές ομάδες

Όπως αναφέραμε προηγουμένως, το blackbox συγκροτήθηκε από ανθρώπους που αποκόπηκαν από τον αναρχικό χώρο και είχαν επαφή με τις απόψεις των ανθελληνικών antifa ομάδων. Συνεπώς, θεωρούμε αναγκαία μια σύντομη αναφορά στην επίδραση που είχαν οι φεμινιστικές και ανθελληνικές απόψεις στον χώρο αυτό.

Ο αναρχικός χώρος στα χρόνια της κρίσης ακολούθησε σε γενικές γραμμές την πορεία της αριστεράς, αδυνατώντας, εδώ και δεκαετίες, να αποκοπεί από αυτήν ιδεολογικά και οργανωτικά. “Σοβαρεύτηκε”, άρχισε να μιλάει “για την κοινωνία και το λαό”, πρωτοστάτησε στο αντιμνημονιακό κίνημα, ανέλαβε να “καθαρίσει τα Εξάρχεια από τις μαφίες”, κλπ. Με λίγα λόγια, έκανε μια τεράστια συντηρητική στροφή.

Δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι αυτός ο χώρος εμφανίστηκε στα 80's ως τα φρικά που απαξιώνουν την βολεμένη και συντηρητική αριστερά, ως οι τύποι που καίνε την ελληνική σημαία, ως αυτοί που αδιαφορούν για τους αιτηματικούς αγώνες και το μόνο που αντιπροτείνουν είναι η φωτιά. Όπως είναι λογικό, αυτή η αποστείρωση του αναρχικού χώρου από τα πανκ και αντι-μικροαστικά στοιχεία του δε θα μπορούσε να συμβεί χωρίς αντίλογο. Έτσι, στη δεκαετία των 10's, εμφανίστηκαν διάφορες αιρετικές αναρχικές ομάδες που προσπάθησαν να κάνουν πολιτική ενάντια στον ελληνικό πατριωτισμό και στην πατριαρχία. Ομάδες που δεχόντουσαν μια επίδραση από τον ανθελληνικό αντιφασισμό και την αυτονομία αλλά, κατά βάση, κρατούσαν ζωντανές κάποιες πτυχές του αναρχισμού στην Ελλάδα οι οποίες ήταν υπό εξαφάνιση¹².

Είναι αδύνατος και πέρα από τους σκοπούς αυτού του κειμένου ένας απολογισμός για την διαδρομή τέτοιων ομάδων. Δεν είναι εφικτό γιατί μιλάμε για ομάδες που είχαν μια ρευστότητα ως προς το περιεχόμενό τους, ομάδες ασύνδετες και με αντιθέσεις μεταξύ τους, ακόμα και ομάδες με αντιθέσεις στο ίδιο

12. Μία τέτοια περίπτωση ήταν η κοινότητα της κατάληψης Τερμίτα στο Βόλο (δηλαδή οι ομάδες In Reverse, Femanifesta, Αναρμονικές Εκφυλοι, Τροχήλατο) την περίοδο 2015-2017, από την οποία προέρχονται ορισμένα μέλη μας. Άλλες αντίστοιχες ήταν η ομάδα For an intersectional approach στην Αθήνα, η ομάδα σουαρέ νουάρ στη Θεσσαλονίκη αλλά και αρκετές αναρχο-κουρη και αναρχο-φεμινιστικές ομάδες που ξεπήδησαν στις μητροπόλεις και την επαρχία το δεύτερο μισό της δεκαετίας των 10's.

τους το εσωτερικό. Αυτό που έχει νόημα σαν συνολική κριτική είναι το να εντοπίσουμε τα κοινά οργανωτικά προβλήματα αυτών των ομάδων που τις οδήγησαν, εν πολλοίς, σε μια κοινή μοίρα.

Πρώτο βασικό εμπόδιο είναι η αδυναμία απαγκίστρωσης από τον αναρχικό χώρο και, κατ' επέκταση, από την αριστερά. Από τη μία, το να αναδεικνύεις ζητήματα εντός του πολιτικού χώρου που ανήκεις είναι μάλλον προωθητικό και αναγκαίο. Επιπλέον, τα ζητήματα όπως η κουλτούρα του βιασμού, η ομοφοβία κ.λπ. είχαν μια σημασία ακριβώς επειδή έμπαιναν πολλές φορές κι από τα ίδια τα υποκείμενα που καταπιέζονται από αυτά, έμπαιναν δηλαδή με άμεσο και εμπειρικό τρόπο. Από την άλλη όμως, η επιλογή του να παίζουν το ρόλο της “εσωτερικής αντιπολίτευσης” σε ένα χώρο που δεν έχει την οργανωτική μέθοδο για να διαχειριστεί τις διαφορετικές απόψεις, ήταν τόσο μάταιη όσο και εσωστρεφής.

Δεύτερο εμπόδιο σ' αυτές τις ομάδες ήταν ο αφορμαλισμός τους, η αδυναμία συγκρότησης ενός συλλογικού σώματος. Αντ' αυτού επικρατούσε η συνύπαρξη ατομικών απόψεων που πότε ήταν σε σύγκλιση και πότε όχι.

Έτσι, βάσει των κοινών οργανωτικών προβλημάτων, καμία από αυτές τις ομάδες δεν κατασκεύασε μια συγκροτημένη αφήγηση για τον κόσμο, δεν έφτιαξε μια σαφή πολιτική γενεαλογία, δεν έφτιαξε μια πολιτική οργάνωση με συνέπεια και αντοχή στο χρόνο. Οι περισσότερες ομάδες με τέτοιο προσανατολισμό εξαφανίστηκαν σε μια νύχτα χωρίς να εξηγήσουν το γιατί. Η κοινή τους μοίρα ήταν η πλήρης διάλυση.

Η σύντομη ιστορία του blackbox

Είπαμε πως το blackbox εμφανίστηκε το 2020 με αιχμή τον “ανθελληνικό αντιφασισμό”. Έχοντας σκιαγραφήσει την πρόσφατη ελληνική ιστορία καθώς και την γενεαλογία των απόψεων μας, μπορούμε να κατανοήσουμε καλύτερα και εμάς ως προϊόντα της εποχής μας. Πρέπει, πρώτον, να σκεφτούμε ότι η ομάδα μας στήθηκε ως ανθελληνική και antifa, όταν είχαν ήδη συντελεστεί όλες οι παραπάνω μεταλλάξεις στις antifa ομάδες και την ελληνική κοινωνία και χωρίς να τις έχουμε αντιληφθεί πλήρως. Πρέπει, επίσης, να σκεφτούμε τι άλλο συνέβη το 2020, ελαφρώς πιο σημαντικό για τον πλανήτη από την εμφάνιση της ομάδας μας!

1) Πατώντας σε δύο βάρκες

Η διαδικασία συγκρότησης του blackbox ξεκινά το 2018, με εφελτήριο τον εθνικιστικό παροξυσμό των συλλαλητηρίων για το “μακεδονικό”, από ανθρώπους που προέρχονται από αιρετικές αναρχικές και φεμινιστικές ομάδες και έχουν ως κοινές αναφορές τα περιεχόμενα του ανθελληνικού αντιφασισμού. Εξαρχής πατούσαμε σε δύο βάρκες, πολιτικά και οργανωτικά, με τα προφανή αποτελέσματα.

Όπως θα μπορούσε να καταλάβει κανείς στο αρχικό μας αυτοπαρουσια-

στικό κείμενο¹³, η έλλειψη ενός ολιστικού τρόπου κατανόησης της πραγματικότητας ήταν κραυγαλέα, εκεί φώλιαζε ως εργαλείο η διαθεματικότητα, την οποία δεν κατονομάζαμε ως τέτοια λόγω καχυποψίας προς τον όρο. Είμασταν καχύποπτες, δηλαδή, απέναντι στον τρόπο που εμείς οι ίδιες κοιτούσαμε τον κόσμο! Να μια αντίφαση που δεν θα μπορούσε να συνεχιστεί για πολύ. Όπως και το γεγονός ότι δεν φέραμε μια συλλογική άποψη, αλλά πολλές ατομικές απόψεις που μοιάζουν.

Επίσης, η κριτική στον αναρχικό χώρο έμπαινε χλιαρά, ως “κάποια κοντινά πεδία προβληματισμών για τους τρόπους με τους οποίους αντιμετωπίζονται ορισμένα ζητήματα εντός του αντιεξουσιαστικού χώρου”¹⁴. Ακόμα πιστεύαμε πως η “εσωτερική αντιπολίτευση”, το μπόλιασμα του χώρου με περιεχόμενα και η ύπαρξη αναρχικών με κοινωνικές ευαισθησίες είναι πρόσφορο έδαφος για πολιτική. Με απλά λόγια, δεν είχαμε την βούληση και τα κότσια για να οργανωθούμε αυτόνομα.

Αντιμετωπίσαμε, λίγο πριν την έλευση της Αποκάλυψης του covid-19, τα προβλήματα που οι ανθελληνικές ομάδες αντιμετώπισαν χρόνια πριν. Αναγκαστήκαμε να πάρουμε τα μαθήματα μας fast-track.

Το 2020 ο αναρχικός χώρος στην Ελλάδα, επιτελώνοντας τον διαχρονικό του ρόλο σαν ουρά της αριστεράς, βοήθησε δια της σιωπής και της απουσίας του (και σε μερικές περιπτώσεις με την ενεργή του προτροπή) το ελληνικό κράτος να μας κλείσει σπίτι και να κάνει τους εφιάλτες μας πραγματικότητα υπό την απειλή ενός μικροβίου. Εκεί που η δεξιά μιλούσε για “ατομική ευθύνη” και “πόλεμο με τον αόρατο εχθρό”, η αριστερά και ο αναρχικός χώρος μιλούσαν για “κοινωνική υπευθυνότητα” και “μέτρα προστασίας της εργατικής τάξης”, λέγοντας ακριβώς το ίδιο πράγμα. Έτσι, κατασκευάστηκε μια συνθήκη μεταμοντέρνου πολέμου· και στον πόλεμο το κράτος δεν αφήνει περιθώρια για αποκλίσεις, αιρέσεις και ευαισθησίες.

Ορισμένες αιρετικές αναρχικές ομάδες δεν άντεξαν το βάρος της συγκυρίας και διαλύθηκαν, επιλογή που μας φαίνεται σχετικά αξιοπρεπής. Οι περισσότεροι όμως υπέρμαχοι της διαθεματικότητας, άνθρωποι που έβριζαν συστηματικά την ελληνική οικογένεια, που έβριζαν το ΚΕΕΛΠΝΟ (νυν ΕΟΔΥ) για την διαπόμπευση των οροθετικών το 2012 κ.ο.κ., ευθυγραμμίστηκαν με τις προσταγές του ελληνικού κράτους, με τον ίδιο τρόπο που το έκαναν οι σταλινικοί, οι σοσιαλδημοκράτες, οι δεξιοί και οι ακροδεξιοί συμπατριώτες τους. Ο “πόλεμος με τον αόρατο εχθρό”, τα “μέτρα προστασίας της εργατικής τάξης” βρήκαν ένα ιδιοφυές συνώνυμο στην “φροντιστικότητα”.

Κυβέρνηση, αντιπολίτευση, ορθόδοξοι και αιρετικοί αναρχικοί, έστησαν μια διαδικτυακή επιχείρηση δυσφήμισης όσων (σαν κι εμάς) είχαν κάτι να πουν απέναντι στα “υγειονομικά μέτρα”. Μας έλεγαν συνομωσιολόγους κι επικίνδυνους γιατί θέταμε, υποτίθεται, σε κίνδυνο τη ζωή της πολυαγαπημένης γιαγιάς τους.

13. Blackbox, Για εμάς, Απρίλιος 2020.

14. ό.π.

Έτσι, η πυκνή συγκυρία μας βοήθησε να δώσουμε μερικές οριστικές απαντήσεις σε διχογνωμίες και διλήμματα που είχαμε. Αυτές οι απαντήσεις, που περιγράφονται παρακάτω, είναι και αυτές που μας οδήγησαν στην σταδιακή πολιτική και οργανωτική ενοποίηση με το Antifa Selanik.

2) Αυτόνομη οργάνωση - United we stand

Σε γενικές γραμμές, το σχήμα σκέψης μας σχετικά με την αυτόνομη οργάνωση πάει ως εξής: η αριστερά είναι ο μηχανισμός που έχει δομηθεί ιστορικά με σκοπό να διαμεσολαβεί τις αρνήσεις της εργατικής τάξης (και των επιμέρους ειδικότερων ταυτοτήτων της, π.χ. γυναίκες, μετανάστες, κλπ.) - η αριστερά εξασφαλίζει την ομαλή λειτουργία του καπιταλισμού, διαχειριζόμενη τους κραδασμούς που προέρχονται από όσους τρώνε τα σκατά του - άρα, η αριστερά είναι κράτος - όσοι τρώνε τα σκατά του καπιταλισμού, πρέπει να αναπτύξουν μορφές οργάνωσης εντελώς ξεκομμένες από το κράτος και την αριστερά του, μπας και πάρουν καμιά ανάσα. Απλό στη διατύπωση, καθόλου απλό στην εφαρμογή.

Είμαστε αναθρεμμένοι σε μια εποχή που ο ατομικισμός θριαμβεύει μέσα από τα social media. Ο καθένας μπορεί να πει την μοναδική μαλακία του, μαθαίνοντας πως το να τσακώνεται με τον διπλανό του έχει σαν μέγιστη συνέπεια ένα unfriend. Πρέπει να μπορούμε να καθίσουμε με άλλους ανθρώπους να συζητήσουμε, να σχηματίσουμε κοινή γνώμη χωρίς να μαλώσουμε και χωρίς να πουλάμε μούρη ο ένας στην άλλη, και αυτό να το κάνουμε για χρόνια. Όλα αυτά είναι πολύ δύσκολα πράγματα. Πηγαίνουν κόντρα στο κοινωνικό dna που μας προσδίδει η εποχή μας.

Η αυτόνομη εργατική οργάνωση είναι μια συλλογική εργασία για τα κοινά μας προβλήματα και τα κοινά μας συμφέροντα. Δεν το κάνουμε για να περνάμε ευχάριστα τον ελεύθερο μας χρόνο, ούτε για την ψυχή της μάνας μας. Ως εργασία με συγκεκριμένους σκοπούς, κρίνεται από την αποτελεσματικότητα της. Αν δεν λειτουργεί, μας είναι ψιλοάχρηστη.

Συνεπώς, η antifa οργάνωση που χρειαζόμαστε απαιτεί την μακροχρόνια οικοδόμηση μιας συλλογικής κουλτούρας, εντελώς διαφορετικής από αυτή που παίζει στον αναρχικό χώρο¹⁵. Απαιτεί συλλογική συμμετοχή και υπευθυνότητα, μπόλικες εργατώρες, ταπεινότητα απέναντι στους συντρόφους και τις συντρόφισσες μας, διάθεση να συγκλίνουμε και όχι διακαή πόθο να νιώθουμε μοναδικοί. Έχουμε σαν στόχο να διαμορφώνουμε διαρκώς μια συλλογική ματιά για τον κόσμο και, άρα, μια κοινή γενεαλογία και αφήγηση του παρελθόντος, ώστε να μπορούμε να παίρνουμε θέση ενωμένες σε όσα συμβαίνουν σήμερα. Προσπαθούμε να χτίσουμε μια οργάνωση που έχει στόχο να μεγαλώνει, να έχει αναγνωρισιμότητα στις φιγούρες που μας μοιάζουν, να κατακτά δημόσιο χώρο.

15. Ας μην ξεχνάμε ότι ο χώρος αυτός εφηύρε στα ελληνικά το νεολογισμό “ατομικότητα”, γιατί η λέξη “άτομο” φαινόταν φτωχή για να περιγράψει την σημασία των ατόμων στο οργανωτικό του μοντέλο.

3) Η ενοποιημένη πραγματικότητα έναντι της διαθεματικότητας

Εκτός από την οργανωτική μετάλλαξη, καταλήξαμε και στην υιοθέτηση μιας ολιστικής προσέγγισης για την πραγματικότητα: βλέπουμε τον καπιταλισμό, την πατριαρχία και το ρατσισμό ως ένα ενιαίο κοινωνικό σύστημα που παράγει τις κοινωνικές τάξεις και τις υποδιαίρεσεις τους. Ο κεντρικός ρυθμιστής όλων αυτών των σχέσεων είναι το κράτος¹⁶.

Δεν είναι ζήτημα “θεωρίας” ή “φιλοσοφίας”, αν και φάγαμε κάποια χρόνια διερευνώντας το με αυτό το σκεπτικό. Εν τέλει, αναγκαστήκαμε να εγκαταλείψουμε την αφηρημένη φιλοσοφία για χάρη της επιβίωσης στον σκληρό κόσμο του covid-19. Ο κόσμος αυτός δεν εξηγείται χωρίς τα εργαλεία της μακροοικονομίας και της γεωπολιτικής, χωρίς να καταλάβουμε το κράτος σαν ένα ορθολογικό οργανισμό που ρυθμίζει τις σχέσεις τόσο στο μακρο-επίπεδο (διακρατικός ανταγωνισμός, εμπορικός και στρατιωτικός πόλεμος, κλπ.), όσο και στο μικρο-επίπεδο (στις γειτονιές μας, στον “ελεύθερο χρόνο” μας, στις ερωτικές μας σχέσεις, κλπ.).

Η αντίληψη του κόσμου σαν ένα πλέγμα πολλαπλών ταυτοτήτων, σαν ένα πλέγμα προνομιούχων στρωμάτων και μειονοτήτων, έβγαλε error όταν είδε τον ιό. Για την ακρίβεια, είχε βγάλει error από πολύ παλιότερα, απλά εμείς το καταλάβαμε με αφορμή τον ιό.

4) “Εμείς μονάχα μείναμε στη χώρα των ρουφιάνων”¹⁷

Το Terminal 119 περιέγραφε την ελληνική κοινωνία ως βόθρο. Αυτός ο τρόπος σκέψης μας συντρόφευε για χρόνια και είχε διάφορες χρησιμότητες. Ας πούμε, μας βοηθούσε να δούμε πως οι ρατσιστές και οι βιαστές είναι άνθρωποι της διπλανής πόρτας, να δούμε την κοινωνία σε διαλεκτική σχέση με το κράτος και όχι “πολιτικούς που ξεγελάνε τον κόσμο και τον κατευθύνουν”. Ήταν μια ενστικτώδης αντίδραση, ένα “σκατά σε όλους” όταν γύρω μιλούσαν για τους “αγώνες της κοινωνίας”.

Είναι μια πραγματικότητα: η ελληνική κοινωνία είναι ένας βόθρος. Είναι, όμως, ένας βόθρος δομημένος με τέτοιο τρόπο ώστε κάποιοι και κάποιες να τρώνε τα σκατά κάποιων άλλων. Η κοινωνία αυτή έχει μια ταξική διάρθρωση και η εργατική της τάξη έχει επίσης μια εσωτερική διάρθρωση (βάσει φύλου, καταγωγής, κλπ.).

Με άλλα λόγια, αν εστιάζεις στην ομοιογένεια του κοινωνικού συνόλου, καταλήγεις σε έναν πεσιμιστικό καταγγελτικό λόγο εναντίον του. Αδυνατείς να βρεις συμμάχους και, κυρίως, προκύπτει το βασανιστικό ερώτημα: “εμείς γιατί διαφέρουμε από το βόθρο;”. Το ερώτημα αυτό μένει αναγκαστικά αναπάντητο, όπως και η αυτοαναφορικότητα και ο ναρκισσισμός που πάνε πακέτο με το

16. Στην παρούσα έκδοση υπάρχει το κείμενο “Η διαθεματικότητα και γιατί δεν μας κάνει”, που αφορά ειδικά αυτό το θέμα, την κριτική μας στην διαθεματικότητα. Επομένως, μπορείτε να διαβάσετε εκεί μια πιο αναλυτική εξήγηση για το πως καταλήξαμε σε μια ταξική ανάλυση του κόσμου, της οποίας είναι φυσικά προϋπόθεση ο φεμινισμός και ο αντιρατσισμός.

17. Στίχος από το κομμάτι Punks απάτσι, του συγκροτήματος Ομίχλη.

“σκατά σε όλους”. Ο μονοδιάστατος αρνητισμός οδηγεί τις πολιτικές ομάδες στην μοναξιά και τη διάλυση.

Επιλέξαμε να προχωρήσουμε πέρα από αυτή την αντίληψη χωρίς, φυσικά, να την πετάξουμε¹⁸. Πλέον, αναζητούμε με μεγαλύτερη ευκολία φίλους και φίλες, στη βάση της κοινής μας ταξικής εμπειρίας, εκεί που αντικειμενικά μας ενώνει ο αντιφασισμός. Σταματήσαμε να κοιτάμε με καχυποψία τα ταξικά μας αδέρφια.

5) Οι αστερισμοί της ιστορίας

Από την πρώτη στιγμή της σύντομης διαδρομής μας, είχαμε την πεποίθηση πως η ιστορία (η επίδραση του παρελθόντος) και οι αστερισμοί που δημιουργεί με το παρόν, είναι καταστατικής σημασίας για την *antifa* πολιτική. Προσπαθούσαμε να καταλάβουμε το παρόν σε συσχέτιση με μακρινά γεγονότα όπως το κυνήγι μαγισσών, τις διώξεις των μακεδονικών πληθυσμών στην Ελλάδα και τις εθνοκαθάρσεις, την ανταλλαγή πληθυσμών του 1923. Λέγαμε πως δεν μπορούμε να κατανοήσουμε την ελληνική κοινωνία αν δεν μελετήσουμε την εξόντωση του εβραϊκού πληθυσμού της, πως “δεν μπορούμε να μιλήσουμε για αντιφασισμό αν δεν ξεκινήσουμε από το Ολοκαύτωμα”¹⁹.

Συνεχίζουμε να το πιστεύουμε. Παρ’ όλα αυτά, μεταστραφήκαμε από μια χρήση της ιστορίας ως ένα κουτί με θλιβερά γεγονότα που προσφέρει συγκινησιακό φορτίο και ηθική καθοδήγηση, σε μια χρήση της ιστορίας στραμμένη στο παρόν και την πολιτική μας οργάνωση²⁰.

Η προσχώρηση στην εργατική αυτονομία

Περιγράψαμε μια σειρά από αλλαγές στην σκέψη μας σε συνάρτηση με τις εξελίξεις στις συντροφικές μας ομάδες (που συνδεόμαστε γενεαλογικά), με φόντο την πρόσφατη ελληνική και διεθνή ιστορία. Οι αλλαγές αυτές, οργανωτικές και πολιτικές, έγιναν εντός του 2020 πολύ συμπυκνωμένα. Αποτέλεσμα ήταν να συναντηθούμε σε πολιτικές δράσεις με την αυτόνομη ομάδα *Antifa Selanik*, η οποία δρα στη Θεσσαλονίκη από το 2012. Στις αρχές του 2021, μέλη των δύο ομάδων στήνουν τον πρώτο *antifa* πυρήνα γειτονιάς στην Θεσσαλονίκη, το *antifa mid-west*.

Στους αρκετούς μήνες που βρεθήκαμε κοντά, συνειδητοποιήσαμε πως ο τρόπος ανάγνωσης του κόσμου και η οργανωτική μας αντίληψη ταυτίζεται σε μεγάλο βαθμό. Όλα όσα προαναφέραμε περί ενοποιημένης πραγματικότητας καπιταλισμού, πατριαρχίας και ρατσισμού, δεν είναι παρά το λεγόμενο “κοινω-

18. Για να καταλήξουμε σε αυτά τα συμπεράσματα, βοηθηθήκαμε από την δημόσια αυτοκριτική των ομάδων που χρησιμοποιούσαν επίσης την αντίληψη περί “ελληνικού βόθρου”. Βλέπε: Περιοδικό 151, Καμία μέθοδος δεν είναι αθώα! (περί αντι-κοινωνικού προσανατολισμού), τ. 16, καθώς και: Περιοδικό *Antifa*, “Ανθέλληνες”! Ποιοι, εμείς;, τ. 61.

19. Αυτοκόλλητο που βγάλαμε τον Απρίλιο του 2020.

20. Το κείμενο “Ο αντισημιτισμός και οι αστερισμοί της ιστορίας” της παρούσας έκδοσης είναι αφιερωμένο στο ζήτημα της κριτικής του αντισημιτισμού και της χρήσης της ιστορίας. Περιγράφει τι θέλουμε να κρατήσουμε ως κληρονομιά από την ενασχόληση μας με αυτά τα ζητήματα.

νικό εργοστάσιο” που περιγράφει η εργατική αυτονομία από τη δεκαετία του ‘70. Όλα τα συμπεράσματα για την αυτόνομη οργάνωση στα οποία εμείς καταλήξαμε δια της απόπου απαγωγής, οι antifa ομάδες τα επεξεργάζονται πολλά χρόνια.

Τέθηκε το ερώτημα: πως μπορεί να προχωρήσει αρμονικά η συνεργασία των ομάδων; Επιστρέψαμε στην θεμελιακή διαπίστωση πως η ομάδα δεν πρέπει να είναι σύμπραξη ατόμων αλλά συλλογικό σώμα. Με τον ίδιο τρόπο, η κοινότητα δεν πρέπει να είναι συνεργασία ομάδων, αλλά συλλογικό σώμα, ένας ενιαίος οριζόντιος οργανισμός. Θέλαμε πάσει θυσία να αποφύγουμε τις γραφειοκρατικές διαδικασίες, τα δευτεροβάθμια όργανα και όλη την μαλακία που τα συνοδεύει. Πέρα από το ότι είναι κουραστική και αναποτελεσματική η γραφειοκρατία, φέρνει τις ιδανικές συνθήκες για την ανάπτυξη της ιεραρχίας, του ανταγωνισμού, της λογικής “κοιτάω το μαγαζάκι μου”.

Ξέρουμε γιατί το 2018 προσπαθήσαμε να στήσουμε από το μηδέν μια νέα ομάδα αντί να οργανωθούμε στο antifa· είναι όλα όσα εκθέσαμε παραπάνω. Διαφορετικές απόψεις, διαφορετική γενεαλογία. Όταν όμως το πρώτο παύει να ισχύει, για οποιουσδήποτε λόγους, δεν μπορεί η γενεαλογία να σταθεί εμπόδιο. Μπροστά στο ερώτημα “ποιος είναι ο λόγος να υπάρχουν δύο ομάδες που λένε σχεδόν τα ίδια πράγματα και έχουν ίδιες οργανωτικές βλέψεις;”, δεν βρήκαμε άλλη εναλλακτική.

Πήραμε την επίπονη απόφαση να σταματήσουμε τη λειτουργία μιας συλλογικότητας που λειτουργούσε χωρίς προβλήματα. Αποφασίσαμε να ξεβουλευτούμε για να στήσουμε σε καλύτερες βάσεις μια αυτόνομη antifa κοινότητα στη Θεσσαλονίκη. Εξάλλου, χρησιμοποιούσαμε το σύνθημα “Support your local antifa” με κάθε ευκαιρία. Έπρεπε πρώτες εμείς να εφαρμόσουμε αυτό που γράφαμε στους τοίχους.

Όσο κι αν μας φαίνεται μονόδρομος αυτή η επιλογή, όσο κι αν μας βγάζει νόημα, δεν παύει να είναι μια πρωτοφανής οργανωτική επιλογή που αγγίζει τα όρια του πολιτικού πειραματισμού. Μετά από εμάς, μένει ο χρόνος να αποφανθεί για την ορθότητα ή μη αυτής της επιλογής.

Επίλογος

Που μπορεί να φανεί χρήσιμο αυτό το κείμενο, δηλαδή ο απολογισμός της μικρής μας ιστορίας; Ποιές είναι οι πιθανές χρήσεις του στο παρόν και το μέλλον; Όπως είπαμε και στην αρχή, δεν θέλουμε να μιλήσουμε για το πως πέρασαν το χρόνο τους 10 άτομα στη Θεσσαλονίκη μεταξύ 2019-2022. Θέλουμε να αφηγηθούμε την ιστορία των αισχρών μειοψηφιών ως ιστορικά προϊόντα, προϊόντα που με τη σειρά τους βάζουν το δικό τους λιθαράκι στην ιστορία.

Το δίλημμα για το αν ο κόσμος περιγράφεται ορθότερα από την θεωρία του “κοινωνικού εργοστασίου” ή από τις αντιλήψεις για “πολλαπλά συστήματα εξουσίας”, το ζήτημα της οργανωτικής εξάρτησης από την αριστερά κ.λπ., είναι θέματα που έχουν απασχολήσει χιλιάδες ανθρώπους σαν κι εμάς. Όποια φιγούρα σαν κι εμάς προσπάθησε να κάνει αντικρατική πολιτική, μοιραία έπε-

σε πάνω σε παρόμοια ερωτήματα. Κάποιοι από αυτούς φάγανε τα μούτρα τους, απογοητεύτηκαν, χάθηκαν στη μοναξιά. Κάποιοι άλλοι έφθασαν μέχρι τις καρέκλες υπουργείων. Και ορισμένοι, με τον ένα ή τον άλλο τρόπο, έχουν φουντώσει από πείσμα να τα καταφέρουν.

Η αντίληψη για το πως δουλεύει ο κόσμος και το πως οργανωνόμαστε, είναι μια κουβέντα που μας ακολουθεί χρόνια. Αυτή η κουβέντα αφορά πολλούς ανθρώπους, σε διάφορες πόλεις που συναντηθήκαμε μα κάπου στην πορεία χαθήκαμε. Πιθανότατα, τους χάσαμε επειδή δώσαμε διαφορετικές απαντήσεις σε αυτά τα ερωτήματα. Αφορά επίσης ανθρώπους των οποίων τα ονόματα δεν γνωρίζουμε αλλά ζούμε παράλληλα τα ίδια αδιέξοδα. Καταλαβαίνουμε πως σε τέτοιες στιγμές, που οι σκιές του πολέμου εξαπλώνουν τον πανικό και την απελπισία σε τύπους και τύπισσες σαν κι εμάς, πολλοί και πολλές ψάχνουν τρόπους να αντιδράσουν. Αναπόφευκτα θα συναντηθούμε.

Σε κάθε περίπτωση, κρίναμε ότι η καταγραφή της συλλογικής μας μνήμης και η δημόσια έκθεση της, είναι πιθανόν να βοηθήσει τέτοιες φιγούρες. Και επειδή ο χρόνος είναι ύπουλο πράγμα, δεν μπορούμε καν να φανταστούμε πως μπορεί να μας φανεί χρήσιμη αυτή η καταγραφή σε μερικά χρόνια. Υποπτευόμαστε, όμως, πως θα “αστράψει σε μια στιγμή κινδύνου”²¹.

21. Benjamin, W. (2014), Θέσεις για τη φιλοσοφία της ιστορίας, Λέσχη Κατασκόπων 21^{ου} Αιώνα, σελ.12.